

Warszawa, dnia 18.02.2009 r.

L.dz. P - /09

**Minister Sprawiedliwości
Prokurator Generalny
Pan Andrzej Czuma**

Zgodnie z sugestią Pana Ministra, poniżej zamieszczamy wykaz najistotniejszych spraw, które były przedmiotem spotkania w dniu 16 lutego 2009 r. z przedstawicielami: Uniwersytetu Warszawskiego (prof. dr hab. Tadeusz Tomaszewski), Polskiego Towarzystwa Kryminalistycznego (dr Mieczysław Goc oraz doradcy podatkowi, p. Robert Oliwa i p. Jarosław Ziółkowski) oraz Polskiego Towarzystwa Psychiatrii Sądowej (dr med. Jerzy Pobocho).

I. Sprawa podatku VAT od wynagrodzenia biegłych:

1. Ministerstwo Sprawiedliwości powinno, tak jak dotychczas, wspomagać biegłych w rozwiązaniu problemu obciążania ich podatkiem od towarów i usług. Obecnie pomoc taka powinna polegać na uzgodnieniu z Ministerstwem Finansów dalszego postępowania, które pozwoliłoby biegłym uniknąć konsekwencji prawnych, które grożą im nie z ich winy. Sprawa ta jest bardzo pilna z powodu możliwości prowadzenia przeciwko biegłym postępowań karno-skarbowych. W związku z tym proponujemy, aby Minister Sprawiedliwości wyznaczył swojego przedstawiciela do rozmów z Ministerstwem Finansów (dotychczas sprawy te prowadził podsekretarz stanu Pan Zbigniew Wrona). Rozmowy te miałyby na celu realizację działań o charakterze abolicyjnym, które:
 - uchroniłyby biegłych przed odpowiedzialnością karno-skarbową z tytułu nieopłaconego przez nich podatku VAT od 1 maja 2004 r. W przeciwnym wypadku istnieje niebezpieczeństwo, że 18 tys. biegłych nie będzie mogło pełnić swoich funkcji, gdyż staną się przestępcami skarbowymi,
 - doprowadziłyby do zwolnienia biegłych od obowiązku zapłaty zaległego podatku VAT,

- lub też, w przypadku braku takiej możliwości, doprowadziłyby do zwolnienia biegłych od zapłaty karnych odsetek.
2. W związku z zaleceniem Trybunału Konstytucyjnego dotyczącym stworzenia mechanizmu zapewniającego neutralny charakter podatku VAT, (co należy do jego istoty) - doprowadzenie w jak najszybszym trybie do „ubruttowienia” stawek wynagrodzeń biegłych (projekt stosownego Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości był już przedmiotem konsultacji społecznych w ubiegłym roku), tak, aby koszt podatku VAT nie obciążał wynagrodzeń biegłych w aktualnie obowiązującej wysokości. Oznacza to, bowiem faktycznie pomniejszenie wynagrodzenia o kwotę tego podatku wbrew obowiązującym stawkom.
 3. Wobec stanowiska NSA stwierdzającego, iż biegli z tytułu pełnionej funkcji na rzecz wymiaru sprawiedliwości ponoszą odpowiedzialność wobec osób trzecich, (co zresztą trudno zaakceptować, ze względu na pozycję ustrojową biegłych wynikającą z przepisów kodeksu postępowania karnego i cywilnego) - doprowadzenie do objęcia biegłych ubezpieczeniem od ryzyka związanego z wydawanymi opiniami, włącznie z rozważeniem możliwości wprowadzenia obowiązkowych ubezpieczeń z tego tytułu.
 4. Podjęcie działań legislacyjnych w kierunku uregulowania statusu prawnego biegłych i uwzględnienia w obowiązujących procedurach sądowych skutków orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego i NSA, zwłaszcza w kontekście odpowiedzialności biegłych wobec uczestników postępowania w związku z wydawanymi opiniami procesowymi.

II. Sprawa ustawy o biegłych:

1. Przekazanie w trybie pilnym do konsultacji społecznych projektu ustawy o biegłych, aktualnie przygotowywanego w Ministerstwie Sprawiedliwości.
2. Naszym zdaniem na szczególną uwagę w ustawie o biegłych zasługują następujące kwestie:
 - kryteria i warunki doboru biegłych sądowych, tak, aby osoby wpisywane na listy biegłych sądowych reprezentowały najwyższy poziom
 - problematyka tzw. Instytucji specjalistycznych (biegłych instytucjonalnych). W aktualnie obowiązującym stanie prawnym samo zgłoszenie działalności gospodarczej jest jedynym, a zarazem wystarczającym, warunkiem wykonywania działalności opiniodawczej w takiej formie, co jest rozwiązaniem daleko niewystarczającym i wręcz groźnym dla wymiaru sprawiedliwości.

III. Sprawa organizacji Pierwszego Kongresu Biegłych Sądowych

1. Objęcie Kongresu honorowym patronatem przez Pana Ministra.
2. Włączenie się Ministerstwa Sprawiedliwości w prace przygotowujące Kongres, który będzie pierwszym tego rodzaju przedsięwzięciem w historii polskiego wymiaru sprawiedliwości. Prosimy o wskazanie osoby do roboczych kontaktów z Komitetem Organizacyjnym I KBS.

IV. Sprawa innych doraźnych działań Ministerstwa Sprawiedliwości

1. W celu zapewnienia odpowiedniego poziomu usług opiniodawczych proponujemy:
 - wydanie zalecenia, aby prezesi Sądów Okręgowych wzmocnili proces należytej selekcji biegłych wpisywanych na listy biegłych sądowych, na przykład zasięgaliby opinii w odpowiednich instytucjach, stowarzyszeniach i organizacjach zawodowych przed wpisaniem kandydatów na listę biegłych,
 - wskazanie organom ścigania i wymiaru sprawiedliwości powołującym biegłych celowości wymagania od biegłych dołączania do opinii swoich dotychczasowych osiągnięć zawodowych i doświadczenia w zakresie opiniowania (CV biegłego),
 - wprowadzenie - jako zasady - korespondencji e-mailowej z biegłymi, co może przynieść znaczne oszczędności i usprawnić wymianę informacji,
 - rozszerzenie możliwości przesłuchiwania biegłych zamieszkałych poza siedzibą sądu przy wykorzystaniu technik wideokonferencyjnych (tzw. przesłuchanie „na odległość”).
2. Zintensyfikowanie działań w zakresie szeroko rozumianego doradztwa kryminalistycznego dla uczestników postępowania sądowego na wzór bezpłatnej pomocy prawnej. Pomoc taka jest potrzebna osobom nieposiadającym wiedzy niezbędnej dla skutecznego prowadzenia swoich spraw karnych czy cywilnych, zwłaszcza zaś osobom ubogim, których nie stać na opłacenie tzw. opinii prywatnych. Polskie Towarzystwo Kryminalistyczne wyraża gotowość uczestnictwa w takim programie, który mógłby być finansowany z nawiązek orzekanych przez sądy (w najbliższym czasie złożymy odpowiedni wniosek w tej sprawie).

Naszym zdaniem rozwiązanie przedstawionych wyżej problemów może w istotny sposób przyczynić się do usprawnienia działania wymiaru sprawiedliwości.

Pozostajemy z poważaniem

.....
Dr Mieczysław Goc
Wiceprezes PTK

.....
Prof. dr hab. Tadeusz Tomaszewski
Przewodniczący Rady Naukowej PTK